

БЕОГРАДСКЕ ОПШТИНСКЕ НОВИНЕ

ИЗЛЗИ И НЕДЕЉНО ЈЕДАН ПУТ
ЦЕНА ЗА СРБИЈУ:

на годину	6 дин.
на пола године	3 дин.
за стране земље на годину	9 дин.

Недеља 6. Новембра 1890.

Цена је огласима 6 дин. пари од врсте
Претплату ваља слати упутницом на општински
суд а све кореспонденције на уредника
РУКОПИСИ НЕ ВРАЋАЈУ СЕ
Не исплаћена писма не примају се.

ОБЈАВА

Порески одбор за разрез пореза за наступајућу 1891. год. отпочео је свој рад 1. новембра ове године у суду општинском.

Одбор ће радити сваког радног дана до подне, а од подне ће г.г. порезници радити на другим пословима пореским.

Ово се јавља грађанству, да сваки са пријавном листом што пре похита, како не би порески одбор у раду дангубио.

Ббр. 4260. Од пореског одбора, 29. октобра 1890. год. у Београду.

Рад општинског одбора.

LVI. РЕДОВНИ САСТАНАК

22. Октобра 1890.

Председавао г. председник Н. П. Пашин; били: чланови одбора г. г. А. Одавић, Р. Драговић, К. П. Михаиловић, М. Јовановић, М. Ј. Марковић, М. Велизарић, И. Цветановић, С. Д. Милићевић, Ф. Васиљевић, М. Р. Маринковић, Ј. Ж. Ђурић, К. Б. Михаиловић, Р. Петровић, А. Шток, М. Јанковић, К. Д. Главинић, В. Николић, Н. Р. Поповић, Др. М. Т. Леко, С. Азоријел, Ј. Симић, М. М. Терзибашвић и Т. С. Новаковић

I.

Пре дневнога реда прочитан је и без примедаба примљен записник из седнице 15. ов. мес.

II.

По саслушању извешћа о држаној лицитацији за набавку олова (СБр. 1^o752) решено да се лицитација као неповољна одбаци па распише друга; а Суд да се обрати и министарству народ. привреде за цене по којој држава уступа олово.

III.

Рачуноводство подноси извешће о држаној лицитацији за набавку нових и оправку данашњих светилника уличних.

По саслушању реферата (СБр. 15.685) — решено: да се лицитација као неповољна одбаци па распише друга.

Сем тога да се поднесе одбору и извештај колико је светилника приновљено и колико је и каквих оправака било на старим у току прошле године.

IV.

Рачуноводство реферише (СБр. 18.230) да и на трећој лицитацији, држаној 19. т. мес. за саражачко-сатлерску оправку возова општинских није оило лицитаната. Поднели су после лицитације понуду Радовановић и Раденковић саради да тај посао приме за годишњу награду од 1400 дин.

Почем је понуда јевтишија од прошлогодишње, а и од излипитираних цене на првој лицитацији, решено: да се усвоји понуда и сатлерско саражачко оправка возова од 1 Новембра тек. до 31. Дек. идуће године уступи Радовановићу и Раденковићу са-

рачима за 1400 дин. годишње рачуначи. У исто време препоручено Суду да се заведе нарочита књига и у исту редовно у будуће уписују све оправке возова, како би се на крају године могла вредност проценити.

Сваког месеца да прегледа стање возова комисија, у коју да се позива и одборник г. Т. Николић.

V

По саслушању извешћа о лицитацији 20. ов. мес. за закуп права општинског на цубок (СБр. 18231) и понуде Јевте Најдановића (СБр. 18271) решено: да се одбаци и лицитација и понуда, као неповољне, па да се држи пиново лицитација.

VI

Председништво саопштава да је комисија водовода поднела извештај о резултату оферталне лицитације, која је држана ради набавке цеви за нов водовод.

По саслушању тога извешћа комисијског од 22 тек. мес. (АБр. 2159) одлучено: да се извештај водоводне комисије усвоји и по њему у свему поступи.

VII

По саслушању извешћа о лицитацији за закуп права на наплаћивање акциса (СБр. 18067) решено: да се лицитација одбаци и распише друга, и изречно стави да се лицитира за годину и два месеца.

Решење одложено за другу седницу.

IX

Председништво предлаже да се повери једној комисији да изврши преглед донесених коцака из мајдана Томе Благојевића и компаније и Алексе С. Поповића из Годуница.

Према томе, одбор је решио да се умоли г. Ј. Жујевић проф. Вел. Школе да са комисијом од г. г. Ст. Чајевића, А. Штока и Мате Јовановића изврши преглед и даде оцену о квалитету камена.

КОНФЕРЕНЦИЈА

17. Октобра 1890. године у дворани општинској на којој је г. Ђока Станојевић професор војне академије држао предавање о томе: којим би — електричним или гасним осветљењем — требало осветлити Београд.

(наставак)

Свака светлост, била дневна или вештачка, није проста; она је сложена из неколико других светлости које се зову боје. Па зато, кад хоћемо да заменимо дневну светлост вештачком, треба да видимо како стоје боје код вештачких светлости према дневној. Ево како стоје у бе-

лој електричној светlosti: два дела првене светlosti и један део зелене, 810 плаветне и један део јубичасте. Код петролеумских лампи 3 дела првене, зелене 6·10, плаве 0·10 дела. Код гасне светlosti има 4 дела првене 0·6 првене, 0·2 плаветне и 0·10 дела јубичасте.

Кад упоредимо те три светlosti онда излази да се електрична светlosг по боји највише приближује дневној, јер је електрична светlost исто тако бела као и дневна, а у петролеумској светlosti а нарочито у гасној светlosti, преовлађује првена.

*

Али најважнија ствар која нас треба да интересује у овом питању са хигијенског гледишта јесу хемијски процеси које налазимо код обе светlosti.

Ви знате да светlost као и топлота, постаје јединењем кисеоника из ваздуха са угљеном оних материја, које горе и светле. Том приликом развија се водена пара која није штетна за наша плућа и угљена киселина (CO_2 , угљен диоксид) који је за плућа прави отров. Јер у обичном ваздуху има 4 на 10000, угљене киселине. Ако се она увећа на 7 на 10000 или на 1 на 1000 онда постаје опасна за живот. Угљену киселину производе не само пламенови који горе (свећа, лампа светлећи гас и т. д.) него и људи својим дисањем, јер и дисање није ништа друго до једна врста горења. Отуда долази, што многе особе налазе да је ваздух загушљив и добију главобољу кад дуже седе у локалима где има много светла, где издишу угљену киселину и покваре ваздух. Кад један човек дишеш, онда он производи на сат 20 литара угљене киселине; за исто време, један гасни пламен произведе 80 литара угљене киселине а то значи 4 пута више него што производи један човек. Кад неко ради у соби а светли му један обичан гасни пламен, онда се производи толико угљене киселине као кад би у соби било њих петорица. У том погледу стоји са свим другојаче са електричном светлошћу. Електрична светlost може да постане сагоревањем угљена на ваздуху, (ту долазе такозване „пламене лампе“ и „електричне свеће“), или усијањем угљене или платинске жице у безвоздушном простору (то су лампе „сијалице“) Прве се узимaju искључиво за осветлење улица и врло великих локала, а за обично кућевно осветлење служе сијалице. И ево како стоји гасно осветлење према електричном у том погледу:

Један гасни пламен од 10 свећа утроши 127 литара светл. гаса на сат и произведе 86 литара угљене киселине, потрошивши на то још 182 куб. метара ваздуха.

Једна електрична пламена лампа од 100 гасних пламенова утроши 44 куб. метара ваздуха и произведе 22 литара угљене киселине. Дакле 100 пута јача светlost електрична утроши 4 пута мање ваздуха од гасне светlosti.

Што се тича лампа сијалица, о трошењу кисеоника и произвођењу угљенене киселине не може бити ни говора, пошто је угљена или платинска жица херметички затворена у безвоздушну стаклену куглицу, те у њој својим сијањем светли. Као што видите у хемијском погледу је велика разлика између те две врсте осветљења. Докле гасно осветлење троши кисеоник, т. ј. оно што нама треба за наш живот, дотле електрична светlost светли без ваздуха. Па зато је дакле са хемијског гледишта, електрична светlosг далеко измакла пред гасном те јој се зато мора дати и првенство над гасном светлошћу.

*

Врло се често у публици говори о опасностима које би наступиле, кад би се усвојило електрично осветлење; често се чује како је неко тамо у Америци погинуо од електричне струје па би зато требало избећи електричност. Та је тачка врло важна и за то ођу о њој да говорим, и то у толико пре, што ако и у ком другом погледу а оно у погледу опасности по живот, светлећи гас најгоре стоји.

Ја нећу да говорим о опасностима које се свакодневно дешавају по варошима осветљеним гасом, услед мањих експлозија и угушивања тим опасним гасом, што долази или услед навалице отворених или неотицег пезатворених славина на гасним цевима. Такви су несрећни случајеви већ

тако постали обична ствар да се о њима у новинама и не говори. Имајући сам много послана гасовима у опште, ја вам могу рећи да нема славине, која би ма какав гас па и дакле светлећи гас могла потпуно затворити. С тога ће свака она кућа, у којој се светлећи гас уведе, ударати на гас и ничим се тај смрад не да из куће истерати. Увођењем светлећег гаса бићемо принуђени да живимо у атмосфери у којој ће редовни саставни део бити светлећи гас. Ко се до сад о томе није уверио нека само оде преко дана (кад лампе не горе) у наше позориште, па чим преко прага ступи, гасни задај опоменуће га, да није више на чистом ваздуху.

Ја ођу да говорим о опасностима, друге врсте и то на првом месту о пожарима које могу произвести светлећи гас и електричитет. Са тог гледишта ми не можемо да правимо упоређење о паљевинама у Европи. Јер је у Европи електричитет још врло мало употребљен; права електрична земља може се назвати Америка, где се чак и злочинци убијају електричном струјом.

Године 1888. било је 1783 пожара којима је узрок био светлећи гас. За исто време десило се 49 пожара услед електричне струје. Док су електрични пожари направили штету од 789.000 долара, дотле гасни пожари коштају 4.089.000 долара. Ове цифре и сувише јасно говоре да би им требало каквог коментара!

*

Да видимо сад, како стојимо са опасностима за живот од стране електричитета; јер опасности које долазе од гаса, свакоме су добро познате.

Професор Thomson вели да наизменична електрична струја од 10000 волта, па у колико није опасна од обичне парне тестере коју водена пара неколико десетина пута окрене у минуту. Смрт ће наступити било да неко несмотрено ухвати за спроводнике електричне, било да склизне или да западне под тестеру. Свака је пак опасност престала, кад електричним машинама рукују људи вични своме послу, као што је то у осталом правило и за сваки други посао. Мени се чипи да је много већа опасност возити се један сат на жељезници него рукувати исто толико време једном динамо — машином.

Ни у колико није мање опасно рукувати парним машинама, воденичким каменовима, ветрењачама, отровним стварима, барутним и динамитским чауркама и т. д. и т. д. па ипак су то постала обична занимања, и нико не помишља на опасност којој је изложен у свима тим радовима.

(наставиће се)

ОПШТИНСКЕ ВЕСТИ

Отпочео. Порески одбор отпочео је свој рад 3. ов. мес. и пуне седнице држи сваког дана пре подне.

Предата. Друштво за неговање и васпитање сироте и напуштене деце, по споразуму са председништвом општине, понудило је да се дому друштвеним предаду деца коју општина издржава по приватним кућама с условом, да општинска благајна плаћа друштву по ономико колико се за свако дете давало приватнима.

Одбор општински прихватио је радо понуду друштвену и одлуком из седнице од 29. пр. мес. одобрио да суд општински може одмах предати друштву сву децу коју општина издржава.

Један број деце управа је од суда примила 1. ов. мес. и она су данас у дому друштвеном.

Изабрани. За чланове пореског одбора, на упражњена раније места г.г. Свет. Карапешића и Дим. Ђирковића, изабрани су г.г. Илија Антоновић и Влад. Чотановић.

Електрично осветљење. Комисија, којој је одбор општински поверио да оцени како је осветљење боље: да ли електрично или гасно, одлучила је у седници ов. мес. да се изјасни за електрично осветљење.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Извештај комисије поднеће се одбору у једној од првих седница, а после дефинитивних одборских одлука, расписаће се и стечај, почев је раније већ и на збору решено да осветљење општина не извршује сама, него да даде повластицу.

Добивене су већ две озбиљне попуде за осветљење.

Још једном. И по други пут опомињемо оне грађане, који општинској благајни имају што плаћати на име калдрије, тамиса, обаларине итд. да у најкраћем року новце положе, и да на тај начин отклоне непријатне последице: принудно наплаћивање.

Исправка. Рок је стечају за попуњење упражњеног лекарског места до 15. т. мес. У прошлом броју погрешно је дакле јављено, да је рок остављен до краја ов. месеца.

ГЛАСНИК ОДЕЉАКА ОПШТИНСКОГ СУДА

(Торбарије). По кафанама и другим јавним местима продају се, поред књига и новина и: бележници, перорези, плајнази, слике, новчанице, цигар-папир и други предмети, који се не смеју на овакав начин продавати. Сви продавци таких предмета сматрају се као торбари и с њима поступиће се по закону.

(Лутрије). Нема скоро дана а да се на јавним местима не дају на лутрији разне ствари: те табакера, те сат, те каква риба и т. д. То је законом забрањено и казна је по вредности предмета до три стотине талира. Они, који су с тиме до сада радили нека се узму на ум, јер их казна иће мимоићи чим се ухвате.

(Неправилност). Неки еснафи неправилно поступају када кога туже за бесправну радњу. Који члан управе напише обичну доставу, потпише себе место уставаше, па је пошље одељку, не ставивши на њој ни печат еснафски — такве доставе одељци убудуће неће више примати. Свака достава мора имати облик званичности. У њој мора бити назначено где тужени станује; јели му већ једном бесправна радња забрањена и када; и за поједине случајеве морају се и докази поднети. На пр. неко нема отворену радњу, него на своју руку ради неки посао. Еснаф га тужи да ради, али не наводи код кога. Оптуженни када се узме на одговор изговара се да сам стално не ради, већ да ради код тога и тога. Према такоме стању тужени се по може казнити, јер нема доказа, а тога достава еснафа нема законску силу доказа.

Дешава се и то, да који еснаф за једну исту кривицу оптужи код неколико власти. То не сме бити и достављачи могу одговарати. Јер нико за једну и исту кривицу не може бити више пута кажњен, а тога може бити, када еснафи кога оптуже свима одељцима или квартовима. У будуће нека тако више не раде.

(Нађено). У Савамали, пред каф. код „Влаковоје“ нађено је туце четака за викс. Код великих басамака горњи капак од гвоздене фуруне. Пред апотеком Др. Ђурића једна женска јопна. И на малим басамацима исправа служитељска, која гласи на име Гавре Милетића из нове Градишке.

Сопственици имају се пријавити одељку теразиско савамалском.

ИЗ СТРАНИХ ОПШТИНА

Софиско осветљење. У Софији је усвојено да се заведе електрично осветљење и сад се израђују услови концесије. Предрачујено је да ће инсталација коштати 1.500.000 динара. Завођење има се извршити у што је могуће краћем року.

Цариградски кеј. Кроз кратко време отпочеће се градити кеј на „Златном рогу“ пристаништу цариградском. Пројект је

израђен и предрачун састављен, и обј начелно усвојена прошлог месеца. За грађење кеја расписаће се стечај.

Кеј ће бити широк 20 метара. Већи део саградиће се на самој води а за мањи откупнице се приватна имања на кеју ће бити и тротоар за пешака и алеја дуж целог кеја. Мост који се налази у Каракеји остаће, само ће се проломити тако да се може расклапати и дизати, те да лађе пролазе. По кеју ће ићи и жељезничка пруга, а трамвај олакшаће пренос путника и пртљага.

С тога подићиће се и нова велика стоваришта (антропоти) грађење којих већ је и отпочето.

Грађење кеја и стоваришта коштаће близу 3 милијона турских лира, али ће нови кеј и стовариште дати велики полет трговинском промету.

Појевтиниће електрично осветљење. Г. Мандайфт, физичар из Жинерве тврди, као што јавља „La Meuse“, да је изнашао начин како ће се електрицитет производити много јевтиње, те ће и осветљење електрично бити јевтино до багателе. Машина, коју је пројектовао г. Мандайфт са половином снаге једнога коња, састоји се из једне бакарне кугле 40 см. широке у пречнику, која се налази у другој кугли од цинка, широкoj 50 см. у пречнику. Обе ове кугле крећу се противним правцима са брзином од 500 окрета у минуту. У простору између обеју кугли пушта се водена пара под притиском б атмосфера, и тиме се производи врло јака електрична струја која бива све јача у колико је већи притисак паре и брже кретање кугли.

Пробе, које су са овом новом справом чињене прошлог месеца у Лондону, показале су резултате преко сваког очекивања, те се сада стручна штампа занима у велико овим проналаском који ће знатно појевтинити електрицитет, а нарочито осветљење електрично биће много јевтиње.

РАЗНЕ БЕЛЕШКЕ

Тамани инсекте. Једна од добрих страна електричног осветљења у томе је, што тамани сиљство инсеката, који лете у ваздуху. Један професор израчунао је и публиковао да сваке ноћи око једне електричне лампе угине до 100000 разних инсеката, и да у те инсекте спадају највише оне врсте које су шкодљиве за усеве и воћко.

Електрична жељезница. „Bulletin International de l'Électricité“ доноси вест да је свршен пројект и предрачун за грађење једне електричне жељезнице од 800 километара дужине. Ова електрична пруга везиваће Петроград са Св. Архангелом великим пристаништем на Белом мору. Електричне струје снабдеваће генераторне штације које ће бити постављене дуж целе линије. Грађене ове пруге коштаће 46.509 динара, по километру.

ВОДОВОДНИ СТЕЧАЈИ

I.

Управа водовода београдског, овим објављује „писмену лицитацију за копање ровова и полагање цеви“ за нов водовод београдски.

Писмене понуде ће се најдаће до 18. Декембра т. г., 6 сати увече подносити у запечаћеном писму адресоване „Председнику надзорне комисије за грађење водовода“ са назначењем на куверти:

„Понуда за полагање цеви“

Понуде које доцније стигну, неће се узимати у обзир.

Услови под којима се овај посао у израду даје могу се добити од погписане Управе, која је готова и свако друго објашњење давати.

II.

Управа водовода београдског овим објављује писмену лицитацију за набавку потребних „Затварача (Abspergschieber) и хидраната“ за нов водовод београдски.

Писмене понуде ће се најдаје до 18. Декембра т. г. 6 сати увече, подносити у запечаћеном писму адресоване „Председнику надзорне комисије за грађење водовода“ и назначењем на куверти:

„Понуда за Затвараче и Хидранте“

Понуде које доцније стигну неће се узети у обзир. Услови под којима се ова набавка уступа, могу се добити од потписане управе, која је готова и свако друго објашњење дати.

**Од Управе вар. водовода 23. окт. 1890. Бр. 330.
Београд.**

НАРЕДБА.

Кад се коме грађаницу ове вароши догоди крађа, то се обично ноћу дешава, из отворених авлија, шупа и других зграда, у којима стоје ствари.

Да би се с једне стране осигурали грађани од оваквих крађа, а с друге стране и властима помогло у хватању рђавих лица, управа ова на основу § 326. казненог законика —

наређује:

1, да сви становници вароши Београда редовно ноћу своје авлије, подруме, шупе и остале зграде затварају;

2, да сваки старешина своје куће и његови чланови дају обраћају пажњу на долазак страних лица њиховим кућама, и ако опазе какво сумњиво лице код својих кућа или околине, да га с места пријаве жандарму, позорнику, који ће за тим, према таквом лицу, даље учинити што треба; и

3, да дотични становник ком се догоди крађа, најбрже јавља ову дотичном кварту, како би се за времена могла наредити потера и истрага за крадљивцем, јер се догађало да оштећени не јави на време учињену крађу, те се отуда и траг кривца изгуби и крађа остане непронађена.

Бр. 15482.

19. Октобра 1890. год.
у Београд.

Управник
вароши Београда,
Влад. Ђ. Миловановић.

**СТЕЧАЈ
за једног лекара општинског**

При општини београдској упражњено је место једног лекара. Годишња је плата 2000 динара. Рок пријаве до 15. Новембра.

Од Суда општине вар. Београда 35. окт. 1890. АБр. 2169.

Разне општинске лицитације.

Суд Општине вар. Београда даваће под закуп на више година оваја своја имања:

5. Новембра

Земљиште „стари сењак“ и утрину поред њега источно која износи 24.000 квадратних метара;

7. Новембра

Набавку нови и оправку стари фењера за осветљење вароши Београда.

10. Новембра

Земљиште испод војног сењака, крагујевачког друма и пута поред Вшетечког, које износи 117.200 квадр. метара;

14. Новембра

Земљиште које постоји између Дунава и старе Ботаничке баште, и новот пута а износи 96.000 квадратни метара.

17. Новембра

Право на продају леда са Дунава и Саве;

19. Новембра

Право на продају песка са Дунава за време од 1. Новембра 1890. до 31. Декембра 1891. године.

22. Новембра

Права на „Тамис“: туџање и продаја туџане кафе. — За време од дана одобрења лицитације до 31. Декембра 1891. год.

Из седнице Суда Општине вар. Београда 25. октобра 1890. год. СБр. 11.920.

ТАКСЕ

за јавне забаве у општини београдској

I.

a). За свирање муш. оркестара по кафанама, баштама и т. д. од концерта до	5 д.
b). За свирање је певањем вештака од 1 концерта	5 "
v). За свирање женског оркестра (Дамен-Капеле)	20 "

II.

a). за 1 игранку у локал. I-ог реда	15 "
b). за 1 игранку у локал. II-ог реда	10 "
v). за 1 игранку у локал. III-ег реда	5 "

III.

a). за панораму на дан	5—10 ,
b). за разне представе и показивање вештина, дневно	10—50 ,
v). за менажерије и музеуме	5—15 ,
g). Циркус од представе	10—20 ,
d). за забаве „Тинга-Тант“ т. ј. (певање, свирање и представљање) од вечера	50 ,

IV.

За друге просте забаве које овде нису предвиђене решаваће општински Суд засебно.

V.

За воду на савској пумни.

a). буре од 3 акова	00·5 дин.
b). буре од 6 акова	00·10 "
v). буре од 9 акова	00·15 "

БЕОГРАДСКА ПИЈАЦА

**Од 25. до 31. Октобра закључно прешло је преко а-
штинских кантара:**

ТЕЖИНА КИЛОГР.	Ч е г а	100 к. просе- чна цена дин.	ТЕЖИНА КИЛОГР.	Ч е г а	100 крп. просе- чна цена дин.
204.7 4	Брашна пшенич.	—·—	1.850	Сламе . . .	2·—
33.008	Брашна кукуруз.	—·—	1156	Меда . . .	—·—
92.168	Шиенице . . .	13·30	644	Хајмака . . .	120
88.466	Кукуруза . . .	8·50	12·70	Коре брезове . . .	9·—
56.825	Ражи . . .	12·70	1219	Сира . . .	55·—
5 990	Крушика . . .	—·—	531	Лоја тоњљена . . .	100
2342	Јечма нова . . .	10·60	8714	Коже сирове . . .	—·—
21197	Овса . . .	12·—	699	Кучине . . .	65·—
1 571	Јабука . . .	14—	1239	Црева урађена . . .	—·—
6199	Пасуља . . .	26—	1801	Паприке алове . . .	90·—
401	Кромшира нова . . .	8·40	12456	Свиња дебелих . . .	75·—
473.558	Крушака . . .	16—	10.000	Ораових труп. . .	—·—
11826	Прна лука . . .	5—	16090	Сува меса . . .	—·—
8263	Бела лука . . .	40—	10.000	Крече . . .	3.—
473.558	Ораја . . .	25—	169	Цемента . . .	32·—
19.540	Гроžђа . . .	50—	20.000	Купуса кисела . . .	—·—
	Воћа разна . . .	40—	381.700	Камена прста . . .	—·—
	Шљива сирових . . .	15—	125619	Дрвен. разне . . .	—·—
	Шљива сувих . . .	56—	421	Вина прна . . .	30·—
	Пекmez . . .	—·—	12033	Ракије ком. меке . . .	50·—
	Сена . . .	4·50		Ракије шљ. меке . . .	48·—

УРЕДНИШТВО И АДМИНИСТРАЦИЈА ЈЕ У ЗДАЊУ ОПШТИНСКОГА СУДА.